

A tanulást támogató, fejlesztő értékelés

Gaskó Krisztina

ELTE PPK Neveléstudományi Intézet

2011. július 1.

Könyvtárostánárok
XIII. Nyári Akadémiája, Békéscsaba

Az értékelés funkciói

- Helyzetfeltárás, diagnosztizálás
- Minősítés, szelektálás
- Visszacsatolás: eredményesség és hatékonyság növelése.
- **Fejlesztés, támogatás**

Az értékelés fajtái: diagnosztikus értékelés

Az adott tanulási/tanítási folyamat elején, ún. bemeneti értékelésként valósul meg.

Funkciója: a tájékozódás, a tanuló előzetes tudásának feltárása, a soron következő tanulási egység(ek) megkezdése előtt. A diagnózis (a helyzetfeltárás) során információk szerezhetők arról, hogy a tanulók milyen feltételekkel, előzetes tudással (motivációval, ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel) kezdik a tanulás adott szakaszát. Ezek ismeretében dönthető el, hogy milyen fejlesztésekre van szüksége.

Az értékelés fajtái: formatív értékelés

Az adott tanulási/tanítási folyamat közbeni folyamatos tanári/tanulói (ön)értékelésként valósul meg.

Funkciója: a tanulás/tanítás folyamatszabályozása, önszabályozása, a folyamatos visszajelzés, a fejlesztés. A tanulás/tanítás folyamatának állandó kísérője az eredményes tanulás, az önszabályozó tanulás érdekében. A tanulási sajátosságokra, kompetenciákra, előzetes tudásra irányulva jelenti a tanulási nehézségek, problémák differenciált feltárását, szakszerű támogatását, a tanulás önszabályozásának fejlesztését.

Az értékelés fajtái: szummatív értékelés

Az adott tanulási/tanítási folyamat végén történő ún. kimeneti értékelésként valósul meg.

Funkciója: értékelés a tanulási egységek (tanulási témák, félévek) végén. Arról ad globális képet, hogy egy-egy hosszabb-rövidebb tanulási egység végén (témazáráskor, félév, év végén, iskola befejezésekor, vizsgák alkalmával) miben és hogyan fejlődött, változott a tanuló.

A fejlesztő, támogató értékelés

- A tanulók tanulásának, fejlődésének **interaktív** értékelése
 - a tanulási igények, szükségletek meghatározása és
 - a tanulási, tanítási módszerek fentiek alapján történő megválasztása.
- **Nem minősítés**, nem összefoglaló értékelés. Hanem:
 - a megtanultak értékelése;
 - a tanulási folyamat értékelése;
 - az értékelés módjának elsajátítása.
- **A fejlődés megtervezését, támogatását szolgálja.**

Értékelési módszerek

- Szöveges értékelés
- Portfóliók
- Tanulási naplók (a tanuló vezeti)
- Olvasási naplók
- Önértékelő kártyák
- Társ értékelése
- Tanulási szerződések
- Stb.

Fejlesztő értékelés a tanulás támogatásában

Az értékelés folyamatának lépései:

- **Mit** akarunk értékelni? (feladat, folyamat, kompetencia, fejlődés)
- **Miért** akarunk értékelni? (diagnosztikus, formatív, szummatív)
- **Ki** értékel? (tanár, diák (ön, társ))
- **Hogyan** értékelünk?

A tanulók az értékelés módjához igazítják tanulási módszerüket.

Önértékelés

**Melyik tanulási út
a legeredményesebb
számomra?**

**Melyek az erős és
a gyenge pontjaim?**

**Mire emlékszem,
mit értek?**

**Milyen céljaim
vannak?**

**Mire kell figyelnem
önmagam értékeléskor?**

**Hogyan oldjam meg a
szükséges fejlesztést?**

Hogyan tanulok?

Mi késztet gondolkodásra?

**Honnan fogom megtudni,
hogy amit csinálok, az jó?**

Mi kell a fejlődésemhez?

A reflexió

Mit jelent?

Olyan **elemző gondolkodásmód**, melynek során elméleti és praktikus tudásunk felhasználásával értelmezzük a problémát, helyzetet, folyamatot stb. A reflexió magában foglalja képességet, hogy válasszunk és választásunkért felelősséget vállaljunk.

Mire jó?

- Tudatosítja a fejlődést.
- Ösztönzi a folyamatos önmonitorozást.
- A problémákra mint megoldásra váró kihívásokra tekint.
- A tanulási (tanítási) folyamat tervezésében segít.
- A folyamatos önfejlődés feltétele és záloga!
- Pedagógusként megvéd a kiégéstől!

Kulcs kártya

A tárgy megnevezése
(**a látható eredmény**)

Annak a helyzetnek a leírása,
amelyben a tárgy elkészült
(**a tanulási kontextus**)

A tárgyban megjelenő
kompetenciák és
személyes tulajdonságok
(**tükör – reflexió**)

Ez egy...

A következő helyzethez
kötődik...

Azt mutatja rólam, hogy...

Portfólió

Mit jelent?

- munkák célirányosan **rendezett** gyűjteménye,
- az idők során előforduló különböző kontextusokban készül,
- tanári és diák általi **reflexióval** párosul.

Mire jó?

- gazdagítja az együttműködést,
- a diák tanulásban való előrehaladásáról ad képet,
- a tanuló által végzett **önértékelés**: saját fejlődésének és sikereinek tudatos megfigyelése,
- bizonyítékot tartalmaz arra, hogy a diák teljesítette a kitűzött tanulási célokat,
- *a tanári eredményesség értékelése.*

6. sz. munkalap: M

Gondolko	
Név:	Oszl
A tanulásnak különböző útjai a HOGYAN LEHET? tábl	
Amikor egy lány meg akar tudni ről, akkor	
.....	
.....	
A tanára azt ajánlotta egy fiú a vázlatát, hogy	
.....	
.....	
Ha valaki minél többet akar meg	
.....	
A diák előadása legközelebb mert	
.....	
.....	
Az osztály táblázat segítségül	
.....	
.....	
A fiú is látja, hogy gosan, mert	
.....	
.....	

7. sz. munkalap: Tanulási napló

	Feladatom:	Mikorra kell elkészülni?	Mikor készült el?
Hétfő			
Kedd			
Szerda			
Csütörtök			
Péntek			
Programjaim:			
Korábbi céljaimból mit érttem el:			
Figyelnem kell rá:			
Amit el szeretnék érni:			
Szülő megjegyzései:			

10. sz. munkalap: Önértékelő táblázat

Már tudom:	Amit szeretnék megismerni, megtudni:	Az út, ahogy a tanulásom tervezem:	Ahonnan tudni fogom, hogyan tudom:

A fejlesztő, támogató értékelés eredménye

- **Mit tanul meg a diák?**

- Reflektálni a munkára, önmagára, társaira.
- Reflektálni saját tanulási folyamatára.
- Önszabályozott tanulást.

- **Mit tanul meg a pedagógus?**

- A célok tervezésével a tanulást támogatni.
- Együttműködni a tanulásban érintettekkel.
- Felhasználni a tanulási teljesítményeket a fejlődés támogatásában.